

НАПРЯМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

Полозова О. О.

Науковий керівник – ст. викладач Тохтамиш Н.І.

Харківський національний університет радіоелектроніки, каф. ЕК,
м. Харків, Україна

e-mail: olena.polozova@nure.ua

The article defines the concept of financial stability of the enterprise. The influence of economic instability on the financial stability of the enterprise is analyzed. The external and internal aspects of ensuring the financial stability of the enterprise are considered. The main areas of ensuring the financial stability of the enterprise are proposed.

Економічна нестабільність є невід'ємною частиною сучасного бізнес-середовища. Підприємства зіштовхуються з різними викликами, такими як коливання валютних курсів, зміни в рівні інфляції, політичні кризи та інші фактори, які можуть негативно впливати на їх фінансовий стан. Це обумовлює необхідність розробки та впровадження ефективних механізмів і підходів до управління фінансами підприємств для забезпечення їх конкурентоспроможності та сталого розвитку.

Метою даного дослідження є визначення напрямів забезпечення фінансової стійкості підприємства в умовах економічної нестабільності.

Дану тематику досліджували багато вчених, зокрема В. Ізюмська, А. Нікульшина [1], Г. Партин, С. Папірник [2], І. Крюкова, Н. Тохтамиш, О. Кухар [3], В. Канунникова, Т. Полозова [4] та інші.

Фінансова стійкість підприємства – це здатність підприємства витримувати економічні та фінансові випробування без серйозних порушень в його діяльності або загрози його існуванню. Це означає, що підприємство має достатні ресурси для вирішення поточних фінансових зобов'язань, здатність витримувати коливання на ринку, забезпечувати стабільний рівень прибутку та здатність виконувати свої функції в умовах нестабільності. Фінансова стійкість є комплексною категорією та відображається в здатності підприємства відновлювати свою фінансову позицію після негативних впливів та забезпечувати довгострокову стійкість у фінансовій діяльності.

Фінансова стійкість підприємства передбачає зовнішні та внутрішні аспекти, які спільно визначають його здатність витримувати економічні труднощі та зберігати стабільність. До зовнішніх аспектів фінансової стійкості підприємства відносяться: економічне середовище в країні або регіоні, в якому діє підприємство; наявність конкурентів і рівень конкуренції у відповідній галузі; стан фінансового ринку. До внутрішніх аспектів фінансової стійкості підприємства відносяться: фінансовий стан

підприємства; управління ризиками; ефективність управління підприємством.

Отже, зовнішні та внутрішні аспекти фінансової стійкості підприємства взаємопов'язані і взаємозалежні. Ефективне управління обома аспектами є ключем до досягнення стійкого фінансового стану підприємства.

Економічна нестабільність має значний вплив на фінансову стійкість підприємства, що виражається у різних аспектах і наслідках (табл. 1).

Таблиця 1 – Характеристика наслідків впливу економічної нестабільності на фінансову стійкість підприємства

Напрямок впливу	Характеристика
Збільшення ризику впливу зовнішніх та внутрішніх факторів	Нестабільність на ринку може призвести до зростання фінансового ризику для підприємства. Непередбачувані зміни в економіці, валютних курсах, процентних ставках та інших факторах можуть створити небезпеку для фінансових показників підприємства
Зменшення прибутковості	Нестабільність може призвести до зниження рівня платоспроможного попиту, що може вплинути на обсяги продажів та прибутковості підприємства. Споживачі та бізнес-клієнти можуть скоротити свої витрати в умовах економічної нестабільності
Ускладнення доступу до фінансування	Нестабільність може призвести до ускладнення отримання кредитів та залучення інвестицій. Фінансові інституції можуть стати більш консервативними та обережними при видачі позик, що може ускладнити фінансову ситуацію підприємства
Збільшення витрат на управління ризиками	Нестабільність вимагає від підприємства активного управління ризиками. Це може включати в себе впровадження додаткових заходів безпеки, зменшення експозиції до ризикованих активів та розвиток стратегій управління кризовими ситуаціями
Зниження довіри споживачів і інвесторів	Нестабільність може призвести до збільшення невизначеності та зниження довіри споживачів та інвесторів. Це може вплинути на репутацію підприємства і викликати негативні наслідки для його фінансового стану

З метою мінімізації негативного впливу факторів економічної нестабільності у даному дослідженні запропоновано основні напрями забезпечення фінансової стійкості підприємства:

1. Фінансове планування і контроль. Умови економічної нестабільності підкреслюють важливість ефективного фінансового планування і контролю. Підприємство повинно мати ретельно розроблений фінансовий план, що враховує можливі ризики і непередбачувані обставини. Моніторинг виконання цього плану дозволяє вчасно виявляти відхилення і приймати необхідні заходи.

2. Диверсифікація джерел фінансування. Залежність від одного або декількох джерел може створювати значні ризики в умовах економічних

коливань. Широкий спектр джерел фінансування, таких як банківські кредити, емісія акцій, облігації або власні кошти, дозволяє підприємству зменшити вплив будь-яких негативних факторів.

3. Ефективне управління оборотними активами. В умовах економічної нестабільності ефективне управління оборотними активами є ключовим фактором забезпечення фінансової стійкості підприємства. Мінімізація запасів, оптимізація умов оплати постачальникам і управління потоками готівки дозволяють підприємствам зменшити ризики, пов'язані з низькою ліквідністю.

4. Резервування та страхування. Створення фінансових резервів і використання страхових продуктів є важливими інструментами забезпечення фінансової стійкості. Резервні фонди дозволяють покрити непередбачені витрати або зберегти ліквідність в умовах кризових ситуацій. Страхування може захистити підприємство від фінансових втрат, пов'язаних з різними ризиками, включаючи природні катастрофи, стихійні лиха або ризики виробництва.

5. Аналіз і прогнозування ризиків. Проведення систематичного аналізу ризиків і розробка стратегій їх управління є необхідним етапом у забезпеченні фінансової стійкості. Це дозволяє підприємству адекватно оцінювати можливі негативні наслідки економічних та фінансових загроз і вчасно реагувати на них.

Загалом, забезпечення фінансової стійкості підприємства в умовах економічної нестабільності вимагає комплексного підходу та постійного моніторингу його фінансового стану. Ефективне управління ризиками, диверсифікація джерел фінансування і систематичний аналіз фінансових показників є ключовими складовими успішного фінансового управління в умовах невпевненості економічного середовища.

Список використаних джерел

1. Ізюмська В., Нікульшина А. Управління фінансовою стійкістю підприємства. *Економіка та суспільство*. 2021. № 34. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/993/952>

2. Партин Г., Папірник С. Забезпечення фінансової стійкості підприємства за умов нестабільності середовища функціонування. *Mechanism of an Economic Regulation*. 2022. № 3-4 (97-98). С. 129-135.

3. Крюкова І.О., Тохтамиш Н.І., Кухар О.В. Диверсифікація як стратегія забезпечення безпеки бізнес-суб'єктів аграрного сектору. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2023. Том 8. № 4. С.335-339.

4. Канунникова В.М., Полозова Т.В. Моніторинг фінансового стану підприємства. *Бъдетице иследования – 2012: материалы за 8-а международна научна практична конференция*, 17-25 февруари 2012. София: БялГРАД-БГ, 2012. Т. 7: Икономики. С. 10-13.